

مستندسازی سیاست‌های نظام نوین دارویی کشور

مجری: دکتر مرتضی آذرنوش

گروه: علوم دارویی

سال شروع: ۱۳۹۱

سال پایان: ۱۳۹۳

چکیده

مقدمه

«مستندسازی نظام نوین دارویی» کشور سعی در مرور وضعیت نظام دارویی ایران قبل و بعد از اجرای طرح ژنریک دارد، «نام ژنریک» مهم‌ترین رکن «نظام نوین دارویی» بوده و ارزان شدن ناگهانی و قابل توجه قیمت داروها در سال‌های اول تحفه بسیار ارزشمند این تحول بوده و کام نظام را تا مدت‌ها شیرین نموده است.

روش‌شناسی

در این طرح نخست با جمع‌آوری اسناد و مدارک مستند قابل استحصال در دوره مطالعه و توضیحات، خاطرات و اظهارات مقامات، مدیران و مسئولان دست‌اندرکار سعی در بررسی روند نظام دارویی ایران تا پایان دهه ۱۳۷۰ داشته است. متأسفانه به دلیل گذشت بیش از سه دهه از زمان شروع اجرای نظام نوین دارویی کشور دسترسی کامل به مدارک مستند و قابل‌ارائه مقدور نگردید. در مصاحبه‌های به‌عمل‌آمده با افراد مختلف علیرغم درگیر بودن مستقیم برخی از این افراد با تصمیم‌گیری‌ها یا اعمال و اجرای ضوابط، مواردی از اظهارات غیر شفاف و در برخی موارد مغایر با آنچه در عمل اتفاق افتاده ملاحظه گردید که این امر صرفاً به دلیل گذشت زمان و عدم یادآوری صحیح واقعیات اجرایی بوده است. با توجه به این ایراد اجتناب‌ناپذیر، سعی گردید صحت نتیجه گزارش حتی‌الامکان با تکیه بر اظهارات و توضیحات چند نفر از مسئولان محترم در یک موضوع واحد ارزیابی، اثبات و سپس تقریر گردد.

یافته‌ها

برای درک بیشتر و بهتر از وضعیت نظام نوین دارویی ایران، نظام دارویی ایران قبل از انقلاب شکوهمند اسلامی در قالب ۱۷ عنوان بدین شرح توصیف گردید: تصویب قوانین و مقررات مرتبط با دارو، آزمایشگاه‌های کنترل دارو و غذا، شکل‌گیری و وظایف اداره نظارت فنی اداره دارو، ثبت دارو در ایران، کمیسیون قانونی ساخت و ورود (ماده ۲۰) با توجه به قانون سال ۱۳۳۴، توزیع دارو، صنعت داروسازی ایران، تأمین دارو توسط مؤسسات دولتی و عمومی، واردات دارو، روند مصرف کل دارو در ایران در سال‌های ۱۳۵۷-۱۳۵۰، قیمت‌گذاری داروهای تولیدی، تفکیک مالکیت و مسئولیت فنی داروخانه در زمان وزارت دکتر شاه‌قلی، تشکیل سازمان غذا و دارو در سال ۱۳۵۵، تقسیم در سال ۱۳۵۵، جامعه و انجمن داروسازان ایران، تبلیغات دارویی قبل از A.B.C.D بندی داروها به گروه‌های اجرای نظام نوین دارویی، نتایج نظرسنجی از سؤالات ۱۰-۱ پرسشنامه و نظام نوین دارویی ایران در بعد از انقلاب در قالب ۲۳ عنوان بدین شرح تقریظ گردید: چگونگی پیدایش و اجرای طرح ژنریک، مبانی قانونی طرح ژنریک، نظام نوین دارویی کشور یا طرح ژنریک، ستاد عالی دارو، فهرست داروهای ژنریک، تولید داروهای ژنریک، کمیسیون قانونی ساخت و ورود دارو (ماده ۲۰)، شورای بررسی و تدوین فهرست دارویی کشور، دفتر هماهنگی و برنامه‌ریزی، آمارنامه دارویی کشور،

محدودیت‌های ارزی و سهمیه‌بندی، واردات متمرکز، توزیع متمرکز، ستادهای توزیع دارو، تملک کارخانه‌های چندملیتی، تبلیغات دارویی و معرفی "نظام ژنریک"، تبلیغات دارویی بعد از اجرای نظام نوین دارویی، مرکز اطلاعات دارویی، مجله دارو و درمان و ... قیمت‌گذاری داروها، داروخانه‌های دولتی، فوریت‌های دارویی (هلال احمر، مراکز تک‌نسخه‌ای و فوریت‌های دارویی)، قوانین دارویی، معاونت دارویی و سازمان غذا و دارو.

بحث و نتیجه‌گیری

آنچه نظام دارویی را از ابتدا در بستر اجرایی ارائه کرده است، مجموعه‌ای از قوانین و دستورالعمل‌هایی است که تا به حال مورد استفاده مدیران اجرایی قرار گرفته است، لکن در برخی از قسمت‌های تصمیم‌گیری خارج از چارچوب فوق و مولود ذهنیت مدیران مربوطه به لحاظ احساس نیاز آن‌ها و یا نوع قرائت آن‌ها از قوانین و مقررات بوده است که در این طرح مجموعه مستندات قانونی نظام دارویی کشور که پشتوانه اجرای نظام مزبور است در کنار تجربیات و نظرات مدیران و مسئولین اجرایی در ادوار مختلف به‌عنوان قوانین و مقررات، بدون هیچ‌گونه قضاوت و پیش‌داوری ارائه شده است و یک مجموعه منظم و شکل یافته از نظام دارویی کشور جمع‌آوری شده است.

کلیدواژه: مستندسازی، نظام نوین دارویی، دارو، سیاست‌ها، ایران.